

RAPIER

THIS
IS NOT
DEF

Sobotka končí. To asi většinu z vás mrzí. Mě to popravdě řečeno nemrzí vůbec. Naopak. Od neděle, nanejvýš od pondělí, jsem se dneška nemohl dočkat. Až ráno vytiskneme poslední číslo, pár jich prodáme a já s *Raport!em* definitivně seknu. „I hymna, která každoročně zahajuje festival, jednou ztratí svůj zvuk, bude-li se zpívat jen z povinnosti. Stejně je to v případě psaní do *Raport!u*, stejně je to i v případě organizování festivalu. Je dobré vědět, kdy skončit,“ napsala včera Marie Feryna v úvodníku, jako by psala o mně.

O konci v redakci jsem měl jasno už před začátkem ročníku, na tenhle týden jsem se ale těšil, chtěl jsem si ho užít, jak jen to půjde. Nakonec to šlo málo. Aspoň ale nemám důvod pochybovat. Určitě si mnoho věcí беру víc, než je třeba, a bezpochyby si většinu věcí беру víc, než na sobě dávám znát. Nehodlám se na nic vymlouvat, nehodlám se obhajovat, mnoha chyb jsem si vědom, s mým nástupcem je rád proberu. A šetřit se nebudu.

Příští rok jen jako řadový účastník na shledanou. Budu se sem těšit, jako již dlouho ne.

Autor je v koncích.

7.7.

PROGRAM — SOBOTA

10:00 Městské divadlo

Zazvonil zvonec. (IV)

Poslední část jarmarku dílen bude zahájena výstupy dětských dílen pro menší (4–8 let) a větší kořata (8–15 let), po nichž budou volně následovat prezentace dílen zbývajících. Na závěr už jen očekávejte tečku s iniciály LB, AH a JT.

14:00 Městské divadlo

Doku-blog Aleny Blažejovské *Abychom se jako andělé nevznesli někam, kam ještě nepatříme* v plné délce.

Festivalová tečka:

18:00 Zahrada Šrámkova domu (150 Kč)

Avokaduo & Severní nástupiště

Avokaduo – Spanilá folková jízda v podání Kláry Pudlákové a Anežky Matouškové.

Severní nástupiště – Jedinečný pražský folkový big band, či snad dokonce folková komunita.

Festivalový jídelníček

Pizzerie Maštal

Snídaně (7:30–10:00)

Poslední pokušení Krista

Oběd (11:00–14:00)

Žampionová polévka

- Pečená sekaná, bramborová kaše, kyselá okurka
- Segedínský guláš, houskový knedlík
- Bramboráky se zelím sypané nivou

Vokýnko (do vyprodání zásob)

Polévka, která už byla

Pomazánka, která teprve bude

Dezert, který už nepřekvapí

Přednášková tečka i průsečík

RAPORTÁŽ — ONDŘEJ B. VINŠ

Poslední programovou přednášku proslovila v pátek doc. Alice Jedličková z Ústavu pro českou literaturu AV ČR. Jejím tématem byly narrativní strategie a zobrazení času v románu. Pomocí četných a dobře zvolených úryvků (Homér, J. Cortázar, S. Richterová, B. S. Johnson) ilustrovala disproporci mezi rozsahem textu a trváním času příběhu. Této diskontinuity si povšiml už Gérard Genette, jehož naratologické dílo doc. Jedličková opakovaně zmiňovala. Upozornila i na jeho omyl ohledně toho, že anachronie je doménou moderní literatury, neboť již v *Odyseji* nalezneme retrospektivně vyprávěné pasáže. Naopak

příkladem čistě chronologické narace je žánr klasické pohádky, který má jasný začátek a konec, a to většinou bez pokračování (sorry jako, rádobý princezno ze mlejna). Celkově se jednalo o přínosné zakončení dobře koncipované přednáškové sekce festivalu, i přes fakt, který ostatně zmínil moderující Jan Bílek, že jedna z letošních přednášek dopadla poněkud jinak, než jak měla.

Autor fandí fabuli i syžetu stejným dílem.

Takže pan doktor je sova

RAPORTÁŽ/HATE — JAN HENYŠ

Úlohou moderátora přizvaného na přednášku je zpravidla přivítat diváky a přednášející, připomenout posluchačům, byť ne nezbytně, jaké téma je bude doprovázet v následujících chvílích (všichni už to beztak vědí) a mluvčím svým krátkým úvodem připravit příjemný přechod od formalit k jejich příspěvkům, kvůli kterým tam koneckonců všichni přišli.

Ne tak včera ve spořitelně, kde si před přednáškami Heleny Illnerové a Jiřího Grygara vzal slovo Jan Bílek. (V programu je uvedena beseda na Šolcově statku, vezte ovšem, že šlo nakonec o přednášky ve spořitelně.) Publikum, a dovolím se teď pasovat na jeho mluvčího, nestálo o to, aby moderátor zopakoval proběhlý přednáškový program celého týdne, nestálo ani o to, aby z něj navíc ještě vytvářel znatelně improvizované resumé. Když už si všichni mysleli, že začnou mluvit pozvaní vážení vědci, moderátor se jim jal pokládat naprosto nesmyslné a nicneříkající dotazy, jako třeba: „V kolik hodin jste dnes ráno vstávali?“ Vážně? Je vážně tohle relevantní otázka? A to i s dodatkem o zdraví, který otázku očividně směřoval k profesorce Illnerové, přestože na ni museli odpovídat oba. A následná otázka na to, kdo učil přizvané přednášející

ve škole češtinu? Koho tohle zajímá? Všichni, včetně pozvaných hostů, přišli kvůli odborným přednáškám, ne na sentimentální vzpomínání na mládí nějakých hereckých hvězd za zenitem. Pokud byl tohle pokus o besedu avizovanou v programu, byl zoufale nevydařený.

Konečně dostal slovo astrofyzik a astronom Jiří Grygar. Ten promluvil o počátku času a mimo jiné i všeho ostatního. O prvních okamžicích, které se vejdou do první vteřiny, stavech, které se dají nejlépe popsat jako jednotlivá políčka filmového pásu. Vše se odehrává mimo možnosti naší představivosti, příliš daleko od desetinné čárky. Přes vznik prvních částic a jejich interakci jsme se dostali ke vzniku vodíku a helia, termojaderné fúzi a výbuchům nov a supernov, při nichž vznikají prvky další. Potom jsme se plynule přehoupili k teoriím o konci vesmíru, díky čemuž se všichni, kteří přestali doktora Grygara stíhat, mohli alespoň zasmát slovům jako křach nebo rozprsk.

Hana Illnerová citlivě navázala tím, že Jiří Grygar mluvil o čase lineárním, kdežto ona promluví zejména o čase cyklickém. Jakožto fyzioložka a biochemička se věnuje chronobiologii, tedy nauce o biorytmu. Posluchačstvo se dozvědělo o různých cyklech, které jsou v našich tělech stále aktivní, pečlivě řízeny našimi osobními *Greenwichi* – suprachiasmatickými jádry. Ta jsou totiž našimi centrálními hodinami, kterými se řídí hodinky, které máme v různých tělesných orgánech. Těžiště přednášky pak leželo v tzv. cirkadiánním systému, což jsou ty hodiny, které tikají s denní periodou. Taková perioda je nastavena zhruba na čtyřiaadvacet hodin. Není však nesnadné tikot těchto hodin rozladit. Stačí přeletět pár časových pásem, nebo se zbytečně po západu slunce vystavovat modrému světlu.

Člověk by si řekl, že na moderování následné diskuze nepůjde nic pokazit. Přednášky byly podnětné, posluchači zaujatí, jistě se budou chtít ptát. Jan Bílek ale místo přirozeného zahájení přirozené diskuze věnoval možnost prvního dotazu docentce Vaňkové, a to proto, že na začátku programu správně odpověděla na jeho zcela nekontextovou otázku na to, jakého autora nebo autorku cituje profesorka Illnerová ve svém díle. Docentka Vaňková se na nic zeptat nechtěla. Zahájil tedy Jan Bílek přirozenou diskuzi? Nikoli. Co se ještě zeptat Jana Samšíňáka (za to, že nás pozval na Šolcův statek, kde právě nejsme), který se překvapivě také na nic zeptat nechce?

Po několika trapných chvílích byla diskuze na třetí pokus přece jen zahájena a její bezproblémový průběh snad způsobil, že většina hlediště neodcházela ze spořitelny se smíšenými pocity. Na rozdíl ode mě.

Autor chtěl na několika místech článek použít caps lock.

Loutky naposledy

RECENZE — ANNA JOSEFÍNA NOVÁKOVÁ

Finální den festivalu přinesl další program pro děti. V podstatě se ne-vyskytl žádný háček, až na to, že jsem zaspala začátek. Když říkám zaspala, myslím doopravdy zaspala. V parku na dece a vedle vína (hroznového) mě unavilo odpolední sluníčko. Představení se sice mělo původně konat v městském parku, ale kvůli rannímu dešti bylo přesunuto do divadla. A tudíž jsem se musela přesunout i já.

Ilegumova divadelní společnost uvedla *Zlatou rybu*. Jedná se o inscenaci na motivy stejnojmenné ruské pohádky. Žena-semetrika naivního rybáře zneužívá jeho poddajnosti a znovu a znovu ho posílá za zlatou rybkou, kterou chytil, aby jí splnila další a další přání. Z manželky rybáře se stane paní domu, následně paní zámku, poté královna a později ruská carevna. Rybce dojde trpělivost v okamžiku, kdy se semetrika chce stát Bohem. Krutě zasáhne a udělá z ní opět „pouhou“ manželku rybáře, která je již ochotná se polepšit. Leitmotiv hraný akordeonem vždy podtrhl vážnost situace, zvláště tehdy, kdy rybka čarovala a paní s nosem nahoru proměnila na paní pokornější. Velmi oceňuji všestrannost herců, kteří představení napsali, zrežírovali, převedli ho na jeviště a nakonec hráli i na tu tahací harmoniku.

Na začátku se herci ptali dětí, čím chtějí být, až budou velké. Odpovídaly princeznou, veterinářem nebo hasičem. Přínosné bude i to, když se stanou tím, čím chtějí, ale hlavně ať si pamatují, že kdo chce víc, nemá nic. A ať se podle toho řídí. To pro začátek snad postačí.

Děti se smály, křičely, výskaly. Otázkou ale zůstává, zda brečely strachem, protože představení obsahovalo i několik velmi dramatických scén, nebo z teplého počasí a únavy.

Autorka se těší na dlouhý spánek.

Sobotka rozhlasová

RAPORTÁŽ — MARIE FERYNA

Dílnu rozhlasového dokumentu pod vedením Dana Moravce lze považovat za jeden z největších „taháků“ Šrámkovy Sobotky. Není se čemu divit – Dan je zkušený režisér a snad ještě zkušenější lektor, o frekventanty pečuje skoro až s láskou a poctivě jejich výtvořky rozebírá. Stejně jako ve všech tvůrčích dílnách, i zde ovšem pracuje s uměním možného – sebevětší řemeslný um nemůže zakrýt nevhodnost zvolené látky, však to znáte. Velká očekávání, plány a tak. A jak to dopadlo letos?

Jako první svůj dokument *Pro sebe* prezentovala Kateřina Jeřábková. Ve svém díle rozebírala zejména strasti rodičovství a snahu nalézt rovnováhu mezi péčí o malé dítě, seberealizací a partnerským životem. Tato tematika může na první pohled budit lehkou nedůvěru. Mluvčím ve většině dokumentu byla totiž ona, a bylo tedy otázkou, zda si i přesto dokáže udržet dostatečný odstup, obejít se bez patosu a jiných nešvarů pro intimní témata tak typických. To se jí ale podařilo – celý dokument vyzněl věcně a civilně, přitom z něj ale nebyl cítit odosobňující chlad.

Druhou frekventantkou dílny byla Anna Prstková, která se rozhodla zpracovat vzpomínky na legendární soboteckou diskuzi *Sedm samurajů pera*. Sama přiznala, že připomínat či aktualizovat takovou *site*

specific událost možná dost dobře ani nejde. V jejím dokumentu se tak prolínal surový záznam diskuze samotné s promluvami jednotlivých pamětníků. Takovýto přístup byl jejímu dílu jen k prospěchu – namísto nostalgického stýskání šlo spíše o názorný příklad toho, že podobné věci by se jinde než na Šrámkově Sobotce těžko udály. A že co se v Sobotce stane, to v ní zůstane.

Trio frekventantek pak uzavírala naše tiskařka a kamelotka Ema Kouřilová, která se rozhodla posluchačům přiblížit, jaké místo a význam má na tomto festivalu časopis *Raport!*. Jsouč členkou redakce, a navíc aktérkou dokumentu, zdržím se komentáře k obsahu. Je ale pravda, že „tři prdele redaktorů“ Ondřeje B. Vinše se budou těžko zapomínat. Zaměřím se tedy spíše na formální stavbu Emina dokumentu a jeho celkové vyznění. Autorka se rozhodla provést mezigenerační anketu o oblíbenosti a potřebnosti časopisu. Zpovídala jak dlouholeté účastníky Šrámkovy Sobotky, tak členy redakce. Na závěr celého *Raport!u* se pak rozhodla umístit tajnou nahrávku z jedné bouřlivé redakční porady, což mělo za následek bouřlivý smích celého sálu, v němž se prezentace výstupů z dílny odehrávala.

Všechny tři dokumenty letos, na rozdíl od let minulých, určitým způsobem pojednávaly Šrámkovu Sobotku. Festival sám je případem tématu, které se vysloveně nabízí, přitom v něm ale číhá nebezpečí, že při tvorbě autor sklouzne ke křečovitě trapnosti. V případě letošních frekventantek však mohu říct, že se to nestalo ani jedné z nich. Ba co víc: Ve srovnání s ročníkem minulým (kromě podobně zaměřené formálně vymknuté koláže Bohdana Heblíka *Safari*) můžeme rozhodně mluvit o kvalitativním skoku jak v případě obsahovém, tak i v tom formálním.

Anno, Kateřino, Emo, Dane – díky!

Autorka by si chtěla pohladit Sáru a Bertu, Dane a Jonáši.

Královna mi dá určitě srazit hlavu...

REFLEXE — JOSEF ŠLERKA

...zabědoval Bílý králík.

Režie závěrečného vystoupení na Šrámkově Sobotce je věc ošemetná.

Na jedné straně je třeba ukázat, k jakým výstupům se účastníci dílen dopracovali, na straně druhé je ovšem třeba udržet samotné představení ve formě, která je divácky přijatelná. Úkol je to nelehký, ale je dobré se o to pokusit. A po takovém pokusu je také dobré si říct, jestli a jak se povedl. Včerejší druhá část představování výsledků dílen se totiž moc nepovedla.

Za prvé mu chyběla dramaturgická koncepce. Zejména blok *Literatury nahlas* se zcela vymkl. Dlouhá řada textů čtených až do úmoru. Klasici prokládání klasiky. Jenže to nefungovalo. Místo toho, aby každý z absolventů dílny vystoupil s jedním, třeba i krátkým, ale propracovaným textem, byli jsme svědky recitálu, v němž recitujícím občas nebylo rozumět. Přitom by stačilo málo. Prokrátit texty, soustředit se na samotné recitátory a upustit od umělé lyrizace hudebními předěly a vybrnkáváním na struny.

Za druhé téhle části chyběla režijní koncepce. Jistěže platí, že libovolná dvě vyobrazení položená vedle sebe dají vzniknout novému obrazu, ale přece jen předělové hopkání králíka (Alenka Nealenka) ve své poetice

i provedení působilo spíš jako vpád dětského představení mezi ukázky z práce dílen než jako promyšlený postup. Expresivita a infantilita těchto výstupů pak rozbíjela naladění pro vnímání zbylých bloků, které nadto braly čas ostatním vystupujícím. Anebo třeba jen krátily čas diváckého oddechu mezi dvěma večerními vystoupeními. Nutno podotknout, že výstupy z překladatelské dílny a z dílny věnované dramatickému psaní byly skvostné!

Režie závěrečného vystoupení na Šrámkově Sobotce je věc ošemetná. Já jsem se jí na Sobotce vždy vyhýbal jako čert kříži, a tak tuhle poznámku píšu s určitou pokorou. Není v ní nic osobního, jen naděje, že když pomůžu pojmenovat, co se nepovedlo, přispěju tím k tomu, aby se to příště povedlo líp.

Autor už spáchal na Sobotce mnohé věci.

Jarmark dílen

DOJEM A DOJETÍ — ONDŘEJ B. VINŠ

Na výstupu soboteckých dílen jsem nikdy nebyl. Ač popáté na Sobotce, vždy jsem odjel dřív, tu kvůli svatbě kamaráda, narození kamarádovy dcery a tak podobně. Letos mi to konečně vyšlo, těšil jsem se tuze. Kdybych to tedy měl vzít popořádku, nadchnul mě jen skvělý sbor, šlukovské texty a hudba, mísící dle jeho slov Michala Davida a Franka Zappu. Přál jsem si, aby sbor dostal co nejvíc prostoru, leč mé přání zůstalo nevyslyšeno. Plně souhlasím s příspěvkem Josefa Šlerky na stránkách tohoto čísla. Nechápu, proč dostala dílna *Literatura nahlas* tolik prostoru, navíc v takové dramaturgii, jakou jsme viděli. Tento názor rezonoval napříč sálem spojitelný a byl reflektován i při zahájení učitelské dílny. Dramatická dílna se vyznačovala rozkolísanou kvalitou. Etudy s holubou a s ledvinou pro syna mi přišly zdaleka

nejlepší, zbytek byl většinou banální. Samotné předěly mezi jednotlivými dílnami mi přišly zbytečně exaltované a trochu otravné. Idea budíku, který výhrůžně putuje Sobotkou po celou dobu festivalu, se mi přitom moc líbila, o to víc mě mrzí, že při závěru se tenhle nápad zbytečně přepálil. Zadostiučiněním mi byla učitelská (termín *babičkovská* by v tomto případě opravdu neseděl) dílna pod vedením Hany

Kofránkové. Bez ní a její dvojky bílého už si Sobotku nedokážu představit. Vtipný, ironický přístup, máchání hůlkou za salvy chápavého smíchu, pokora před magickým slovem Holanovým a dojetí nad tím, že i tohle je možné na Sobotce zažít. Necítím teď odstup mezi starou a mladou generací účastníků festivalu. Umělé hloubení propastí je zbytečné. A Hana Kofránková svou prací i nadhledem dokazuje, že poezie recitovaná nemusí být sprosté slovo.

Autor děkuje, loučí se a snad přistě.

Tak na dalších 17!

LOVE — KATEŘINA MATUŠTÍKOVÁ

Účastníci učitelské dílny si rádi udělají srandu ze svého věkového průměru, kvalitou představení ale hravě strčili mládež do kapsy. Největší poklona přitom patří Haně Kofránkové – učitelskou dílnu vede už 17 let a dělá to sakra dobře.

Na úvod zavzpomínala na historii festivalu: první dílny byly pouze recitační a už ji to nebavilo, protože „se z toho stávaly psí dostihy“. A tak navrhla takto zaměstnat i znučené učitelky. Já pamatuju teprve ročníky tři – každý úplně jiný a všechny jsou důkazem toho, že s texty výborně pracují. Díla jsou pečlivě vybraná, někdy založená na tématu Sobotky (jako loňská literární kritika), ale taky společensky aktuální a občas i dost provokativní (jako Pussy Riot před dvěma lety). Na jejich přednesu je pak znát, že za ním stojí týden diskuzí o smyslu textů: cílem není naučit se je hezky odříkat, ale aktualizovat je, podtrhnout jejich význam vzhledem k dnešní době. Letošní výběr cílil na sílící nacionalismus a protiimigrantské tendence. Sládkova báseň o indiánech mluvila o solidaritě s pronásledovanou matkou a svým zasazením do Spojených států (alespoň u mě) rezonovala především s nedávnou aférou odebírání dětí na mexických hranicích. Jako druhý text učitelky a učitelé zvolili Holanův *Útěk do Egypta* a jednotlivá díla proložili písní, abychom v dusnu spořitelny nezačali usínat.

A teď ještě zpátky k vedoucí dílny. S paní Kofránkovou jsem osobně mluvila loni, když mi přišla dát velmi užitečnou zpětnou vazbu na mou tvrdou kritiku jednoho recitačního pořadu. Tehdy jsem zjistila, že názor této paní tady má opravdu váhu, a to nejen proto, že festival zná lépe než svou elegantní hůlku. O tom svědčí už i to, že při psaní mi v redakci napovídali: „Napiš, že je hvězdou Šrámkovy Sobotky!“ A mimochodem, pod jejím vedením se recitace úplně zbavuje negativních konotací. Díky a příště na viděnou!

Autorka už od soboty přemýšlí, jestli byl v sokolovně první nápis „Zákaz míčových her“, nebo rozbité sklo těsně nad ním.

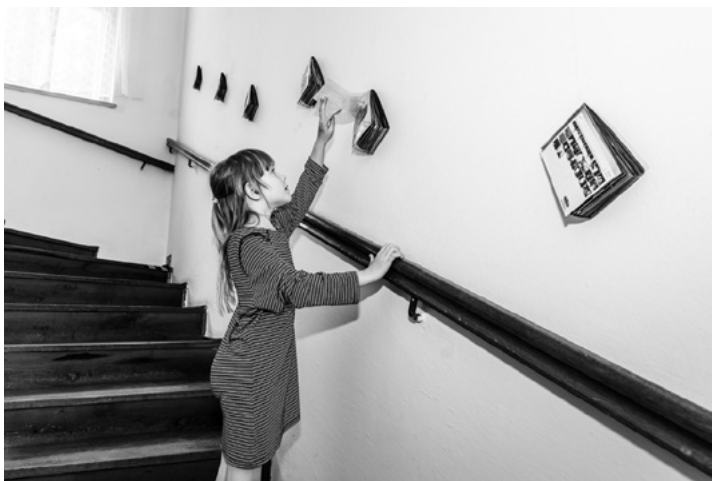
Císařovy nové fotografie

RAPORTÁŽ — MARIE FERYNA

Metoda *photo voice* je založena na principu, že dotyčný fotografuje místa, ve kterých se přes den běžně pohybuje – skrze objekty a témata fotografií pak lze získat unikátní pohledy lidí na dané místo nebo událost, zároveň může *photo voice* fungovat jako sociologická sonda. Fotoaparát se totiž v tomto případě dostává do rukou těm, kteří nut-

ně nemusí mít talent či vzdělání v oblasti vizuálního umění. Samotný tvůrčí proces má být co nejjednodušší, aby nijak nenarušoval obvyklý denní režim.

Právě této metody se rozhodli využít Adéla Leinweberová a Josef Šlerka při přípravě výstavy *Takhle vidím Sobotku já*. V prostorách sobotecké galerie bude následující dva měsíce viset deset pohledů na jeden sobotecký festivalový den. Jednorázové foťáky byly rozdány deseti lidem tak, aby věkový a sociální záběr pokryl všechny skupiny, z nichž se skládá festivalová „komunita“. Najdeme tam tak učitelku, překladatelku, dítě či hipстера z Letné. Osobnostem autorů pak odpovídají témata fotek – v jedné sérii najdeme většinu záběrů ze spořitelny, v jiné zase pohledy do dění v redakci *Raport!u*, ale třeba i snímky displejů mobilních telefonů a počítačů. Je také vidět, že v případě většiny fotek rozhodně nešlo o „krásu“ či dokonalost kompozice – daleko spíše se v albech vyskytují momentky.

Samostatnou skupinou jsou pak formální hříčky jistých zvukařů a sazečů – ti naprosto záměrně ignorují možnost větší výpovědní hodnoty. Na jejich fotkách najdeme brutální přepaly, antidokumentaci situací z brzkého rána (ve smyslu „v době ulehnutí do postele“) či Petru Janů promenující se okolo skupin dětí a v poloviční rychlosti zpívající hit *Motorest*.

Jak pronesl při páteční vernisáži Josef Šlerka: „Pokračujeme v duchu Císařova nového divadla. My (*myšleno Leinweberová a dotyčný sémiotik – pozn. red.*) nejsme autory výstavy, autoři fotografií nejsou umělci.“ Kdo má trochu času, ať si udělá výlet do prostor galerie ve Šrámkově domě – stojí to za to.

Autorka je nahá.

Anonce

POZVÁNKA — EVA MARKOVÁ

Sliby se maj plnit nejen o Vánocích! Ať zbystří všichni, které zajímá téma smrti a fascinuje osobnost Jaroslava Erika Friče. Celý doku-blog Aleny Blažejovské *Abychom se jako andělé nevznesli někam, kam ještě nepatříme* bude k poslechu od 14 hodin v městském divadle.

Autorka je slibuje.

Část sedmá a poslední

POVÍDKA NA POKRAČOVÁNÍ — KOLEKTIV

V minulých dílech jste četli: Kapitán Myšák tři sta let putuje vesmírem touže anihilovat robotický multivesmír imperátora Xarxe. Skrze červí díru se vrátí do minulosti, pár let po svém odletu ze Země, aby se za použití čtrnácté položky na nákupním seznamu své ženy Niny tomuto cíli přiblížil. Položka však funguje jinak, než Myšák zamýšlí, a vyhubí téměř celou lidskou rasu. Přežijí jen Nina a její soused Heinrich Klaus. Oba se setkají v 62. patře mrakodrapu. Někdy jindy někde jinde byla žena vězněná roboty náhle osvobozena jedním ze svých věznitelů.

Nina vyšla z cely s nedůvěrou: myslela na to, jak ji robot unesl, když mu přišla předat čtrnáctou položku a do minulosti sama sobě a Myšákovi poslala falešnou. Myslela na jeho plané sliby, že ukončí genocidu lidí a sesadí imperátora Xarxe, aby lidé a roboti mohli žít v míru. Myslela na to, jak zapomněla koupit pórek – skutečnou čtrnáctou položku. Již čtyřicet let její mysl tížil tento nedokončený nákup. A nyní, konečně svobodna, měla možnost svou chybu napravit! Koridory se proplížila do kuchyně určené pro lidské vězně, našla svazek zetlelého póru zahradního a jala se připravovat polévku. Pórkem nešetřila. Šetřila však mixováním. Záměrně.

Ninin hrdelní smích se rozléhal kuchyní i přilehlými spížemi, když nesla misku plnou horké polévky na kapitánský můstek. Imperátor Xarx uvnitř vlastní lodi žádnou zradu nečekal, stál proto opřen o palubní desku, zády ke dveřím, v negližé a bez kyrsu. „Imperátore! Toto je konec tvé tyranie,“ vykřikla Nina a vychrstla polévku robotovi mezi pomyslné lopatky. Ta mu skrze ventilační otvor zaplavila trup, nerozmixované kousky póru zamezily ozubeným kolečkům v pohybu, tekutina namočila suchý článek. Imperátor Xarx zkratoval!

Autoři neabsolvovali dílnu tvůrčího psaní.

Laskavá kritika

IMPRESSE — LUCIE VONDRYSOVÁ

Jak řekla Eva Marková, programová ředitelka Šrámkovy Sobotky, festival netvoří pouze program, na kterém celý rok pracuje přípravný výbor, ale formují ho a dotváří i návštěvníci samotní. Každý se totiž může přihlásit do některé z dílen, které se konají v rámci festivalu ve všední dny. Diverzita dílen je nezpochybnitelná. V pátek a v sobotu pak účastníci prezentují své výstupy před publikem.

Já jsem letos navštěvovala dílnu *Tvůrčího psaní mezi prózou a poezií* u Dory Kaprálové. Tématem letošního ročníku bylo, kolik je poezie v epice a naopak.

Má očekávání byla naplněna jen částečně. Radost mám z toho, že jsem konečně něco dokončila a překonala strach z veřejného vystupování. Ale jinak vedení dílny nebylo příliš konstruktivní. Setkání byla sice velmi příjemná a přátelská, ale jak už to tak bývá, něha a láskyplnost vylučuje kritiku. Zpětná vazba byla příliš mírná na to, aby mě někam posunula. Kolikrát mě více spráskali kamarádi z redakce, kterým tímto děkuji. Je škoda, že se potenciál této dílny rozplynul do ztracena. Možná by tomu prospěla pevnější koncepce a konkretizace požadavků.

Autorka ČASto ohrňuje nos.

1000 slov o dabingu

SHRNUTÍ — TOMÁŠ BLATNÝ

Včerejším dnem skončila dílna *Umění dabingu* pod vedením Olgy Walló. Ačkoli jste se nemohli pokochat výstupem z této dílny, účastníci dílny mohli. Výstupem byla balkónová scéna z *Romea a Julie*, slavného Zeffirelliho filmu, nadabovaná mnou, redaktorkou Aničkou a další účastnicí Katkou. K veřejné prezentaci nedošlo proto, že jsme se rozhodli dílnu zaměřit spíše na proces než na výsledek. Je pravda, že jsme při pátečním střihání byli sami překvapeni tím, že by výsledek nakonec i prezentovatelný byl (to ale nikdy nelze odhadnout dopředu). Vše se vyjeví totiž až při střihu.

Zaměřovali jsme se tedy více na cestu než na cíl a nutno říct, že šlo o trasu s velkým převýšením. Na začátku dílny jsme se nechali zasvětit do umění dabingu a následně debatovali nad tím, jestli se budeme věnovat *Richardu III.*, nebo *Romeovi a Julii*. Vzhledem k obsazení dílny – jeden chlapec a dvě dívky – byla volba jasná. Na začátku jsme se zabývali rekonstrukcí celého díla, následně jsme se detailněji věnovali konkrétním scénám, rozkrývali motivace, pojmenovávali pocity a hledali varianty interpretace. Dabing nemá prostor pro hledání svébytné interpretace, ale musí se podřídit originálnímu dílu, dabér s respektem a pokorou vytváří audiovizuální překlad. Bylo proto nutné si nejprve pustit část filmu až po onu *balkónovku*, které jsme měli v plánu se věnovat. Nejdříve jsme si dabovali pro forma jen s filmem běžícím z notebooku, druhý den jsme se pokoušeli postavit před mikrofon, třetí den už jsme dabovali naostro i se sluchátky. Rudá!

Zeffirelliho *Romeo a Julie* je více než strategicky zvolený studijní materiál. Nejenže ho režisérka Olga Walló dopodrobna zná, poněvadž na něm již dříve pracovala, ale jde o všeobecně známý příběh, který tak a priori neklade překážky porozumění. Vybraná scéna obsahuje jak monology, tak dialogy, umožňuje vyzkoušet si práci s dechy, dokonce i s polibky (řekli byste, že je to snadné, ale věděli jste, že když mlasknete do vzduchu, zní to, jako když otvíráte láhev od piva?). Navíc jde o vážnou milostnou scénu, která je vrcholným vzplanutím mezi

protagonisty, je psaná knižním jazykem a ještě ke všemu ve verších. Je téměř nadlidský úkol synchronizovat repliku s anglickým originálem ve správné hlasitosti, s kadencí, artikulací a ve správném rytmu, kdy je nutno brát v potaz, že rytmika řeči v anglickém a českém jazyce je více než odlišná. Velkým oříškem je obzvláště pro ty, kteří se s dabingem setkávají vůbec poprvé. A to mluvíme o čistě technické stránce. Druhý rozměr – emotivní – je další nadstavbou. Technicky můžete znít skvěle, ale místo vyznání lásky pak *na obraze* zníte jako hlasatel večerních zpráv. Zapojit do výkonu emoce, které musí být „umírněně přehnané“, dynamiku, vnitřní energii, zkrátka dát do toho celé tělo, je prostě náročné! Tím spíš, když se během nahrávání nesmíte pohnout a veškerou tělesnou aktivitu s emocemi spojenou si musíte pouze představovat. Asi už rozumím tomu, proč se říká, že i fantazie se musí *trénovat*. Po každé dílně jsme odcházeli vždy unaveni – zkuste si tři hodiny v kuse dabovat ve stoje a znít furt mizerně!

K únavě z dílny přispěly i další faktory. Olga Walló je zvyklá pracovat s profesionály, s herci. Od toho se odráželo i jednání s námi. Olga měla nároky, Olga zvyšovala hlas, Olga byla jízlivá, Olga byla krutě upřímná. Místy až moc. Nemohu se ubránit pocitu, že nás Olga neustále hodnotila. Problémem nebylo to, že to dělala (děláme to každý), ani to, že byla upřímná (to je žádoucí), ptám se ale, jestli byly všechny komentáře nutné a jestli opravdu k něčemu účastníkům sloužily, nebo byly jen upuštěním nahromaděné páry. Tato pára pak vedla k odtazitosti, zablokování se, k nervozitě a stresu. Ačkoli to k profesi patří, na letní dílny se přece nejedí kvůli tomu, aby se člověk stresoval nebo se v horším případě na dílnu netěšil. Což se mi, musím pro čisté svědomí přiznat, během týdne stalo. Abych Olze nekřivdil, na celkový dojem z dílny má vliv ještě druhý faktor.

K dílně dabingu neodmyslitelně patří technická složka. Je jasné, že možnosti festivalu nejsou ideální a že se organizátoři snažili vyjít našim potřebám co nejvíce vstříc. Avšak světlo v místnostech je nepřítelem obrazovek, chybějící stojan na texty zase způsobil, že jsme si je během nahrávání drželi sami. Nicméně hlavní problém způsobil, jako ostatně vždy a všude, lidský faktor – samotný technik. Nezpochybňuji technickou vytíženost, o jeho životě nevím zhora nic, když se na to ale podívám čistě pragmaticky, opravdu to nefungovalo. Téměř každý den jsme na začátku dílny čekali zhruba hodinu, než se technika zprovozní. Čas jsme sice naplnili povídáním, ale jakožto účastník dílny, který si zaplatil bezmála 2 000 korun, prostě nejsem s to se na věci dívat optikou

člověka, který s pochopením rozumí tomu, že má technik své vlastní problémy. To se na mě nezlobte. Ve chvíli, kdy jsme se ozvali s výtkou k pozdním začátkům, nám odezvou bylo uražené, arogantní chování, což se samozřejmě odrazilo na atmosféře v místnosti a na nadcházející práci. Uvolnit se a vydat ze sebe to nejlepší pak jednoduše nebylo možné. K mému rozčilení možná přispěl ještě další důvod, a to absence spánku kvůli fungování v redakci a brzkému vstávání na dílnu. Poté se na jedenapůlhodinové zpoždění koukáte trochu jako na neslušnost a nerespektování vašeho času. Navíc byste si bývali byli zdřímlí o chvíli déle.

Když se nám ale podařilo se přes výše zmíněné přenést a na specifické jednání i technické obtíže si zvyknout, byli jsme schopni z dílny vytřískat maximum. Díky Olžiným kvalitám. Nerad bych, aby moje kritické komentáře zastínily přínos dílny. Tím, že s námi Olga zacházela jako

s profíky, se jí podařilo dostat z nás dobré výkony. Říkám dobré, protože k chvalitebným máme ještě dost daleko, ale věřím, že při delší spolupráci by se Olze podařilo nemožné. Kromě hlasového projevu rozvinula i ten mentální: naučit se vnímat věci, které nevidíte, soustředit se a přemýšlet nad tím, co by vás ani ve snu nenapadlo. Ve výsledku i utužit se jako osobnost, vytrvat a sebereflektovat se. Navíc jsme se při vybírání materiálu a finálním střihání skvěle pobavili.

A tak jsem rád, že jsem se zúčastnil, že jsem měl možnost s Olgou Walló spolupracovat, a zakusit tak na vlastní kůži dabingovou dílnu pod vedením profesionální režisérky.

Autor se loučí.

Jak je důležité mít Erika

IMPRESSE — ŠÁRKA KADAVÁ

Všichni volají po kritickém myšlení, aniž by někdo vlastně věděl, co to znamená. Včera jste mohli být svědky exhibice některých festivalových dílen. Jsou tu však i tací, kteří se horlivého potlesku nikdy nedočkají. Šest opovážlivců se rozhodlo věnovat svůj čas na Šrámkově Sobotce dílně literární kritiky, aby pozvedli svůj hejt na vyšší úroveň sofistiko-

vanosti. Redaktoři *Raport!u* samozřejmě přísně dbají na kultivovaný a precizní projev po vzoru F. X. Šaldy či Václava Černého. Obvykle se vyznačuje tím, že někoho naštvě. Tohle číslo postaví nejednoho ze židle, protože konečně je příležitost si zanádat, aniž bychom se museli mít na pozoru před objektem svého kritického oka a prořízlé pusy. Já však Eriku Gilkovi (a všem zúčastněným) posílám slova díky. Za veškerou zpětnou vazbu i za toleranci pozdního odevzdávání prací. A vy si najdete naše výstupní recenze v závěrečné dílenské příloze a pamatujte, že kritici tu vždy budou, připraveni zaútočit na jakýkoliv plevel ohrožující jejich pečlivě opečovávané květinčky. Ve stínu velkých literátů, označování za zbytečné pokrytce, ale přesto nepostradatelní.

Autorka se snaží psát kratší věty.

Hozeny do vody

GLOSA — ONDŘEJ CHALOUPECKÝ

Už předevčírem jsme měli možnost vidět a slyšet výstup z dílny tvůrčího psaní Dory Kaprálové. Vedoucí dílny nejprve zmínila „ječné zrno velké jako Brno“, pak už se mohlo začít. Celkem vystoupilo sedm autorek, které četly texty proměnlivé kvality. Jen dva z nich by se daly považovat za hotové a bez nutnosti dalších zásahů. Příběh o nepovedeném rande mě vyloženě bavil, kolegyně Lucie z redakce *Raport!u* zaujala krátkou, ale rezonující povídkou. Ostatní výstupy už byly horší. Červená knihovna. Ochutnávání genitálií, lízání zezadu, obaly od kondomů poházené kolem postele. Otevřená sexualita už nikoho zásadně nepobuřuje, nejsou dvacátá léta. Ale mít v díle tolik sexu, že zastíní jakýkoliv hlubší smysl daného textu, je prostě špatně. Pokud vůbec bylo napsáno za jiným účelem než jako náhražka porna po dobu trvání festivalu.

Hlavní věcí k zamyšlení je vedení dílny. Nechtěl jsem výstup glosovat hned předevčírem, dal jsem si den na rozmyšlenou. Báł jsem se, že

bych zbytečně zkritizoval autorky textů. Ony za jejich kvalitu totiž nemůžou. Přihlásily se do dílny s cílem zlepšit své psaní, získat důležitou zpětnou vazbu. Odpovědnost nese jejich vedoucí. Pokud se ve finální podobě textů psaných na dílně tvůrčího psaní (sic!) objeví ta nejhorší klišé, jaká literatura nabízí (rýmy sebe–nebe, lásky–plavovlásky), musím se ptát, jak je taková dílna vedena a k čemu vůbec je. Z jejího výsledku jsem získal dojem, že si účastnice dílny pouze zaplatily za možnost veřejného vystoupení.

Autor je anonymní.

Připovzrušené houkání

SHRNUTÍ — NIKOLA ŠROUBKOVÁ

Pět dopolední fyzicky i psychicky vyčerpávající *Dílny hlasu*.

Pět dopolední strávených intenzivním prozkoumáváním našich hlasivek.

Pět dopolední s Pavlou Sovovou.

Skupinka účastníků, kteří se znali už z předchozích ročníků Šrámkovky z dramatických dílen paní Václavky, a dva nováčci – jedním z nich jsem byla já. Naštěstí jsem si myslela, že jsme noví *všichni* a že je tady asi úplně normální zdravit se s každým upřímně vřelým pohledem a pozdravem, jako byste ho dlouho znali, a že práh pocitu trapnosti tady mají lidi prostě posazený hodně vysoko. Díky této nevědomosti pro nás však bylo mnohem přirozenější se mezi ostatními uvolnit a pracovat v přátelské atmosféře.

Postupně, ve skupině i po jednotlivcích, z nás Petra loudila hlas, schovaný někde uvnitř nás. Všichni jsme díky ní objevovali jeho skryš – někde se zabarikádoval v krku, jinde zůstal za línými rty – a pomocí fyzických cvičení a cvičení na představitivost jsme hlas pomalu dolovali ven. Někdy šlo o celkem neškodná příjemná cvičení: našpulenými rty vyfukujeme jemný kouř nebo relaxujeme a uvolňujeme hlas v leže. Většinou však byly tyto něžné momenty a cviky doprovázeny Petřiným „hopsáním“ na naší bránici, s cílem ukázat nám dno našeho dechového sloupce. (Doufám, že to teď říkám správně.)

Při intenzivních cvičeních na dílnách, doplněných o individuální lekce u piana, kterými s námi Pavla trávila volná odpoledne, jsme byli všichni do jednoho překvapení tím, co v nás dokázala rozkrýt. V hlase a, myslím, často i v psychice.

Díky, Pavlo!

Autorka už hezky artikuluje.

Michal škrábe Martině

DOPIS / 62 SLOV — MICHAL ŠKRABAL

Páni redaktoři a paní redaktorky, vy boží hovádka redaktorská, přátelé, rád bych vám, už z hájemství domova, poděkoval za milou společnost i noční azyl na letošní Šrámkově Sobotce, chýlící se pozvolna ke konci. Zdržel jsem se o den déle, než jsem měl původně v plánu, ale to tenhle festival svede – rozmetat něčí plány... Díky bohu (i organizátorům) za to! – Nuže opět za rok?

Autor je bývalým redaktorem jednoho nejmenovaného literárního časopisu, schopný tudíž ocenit pracovní nasazení kolegů z branže.

No nevím teda

62 SLOV — ONDŘEJ CHALOUPECKÝ

„Ahoj miláčku, jsem doma!“

„Ahoj miláčku, vrkú!“

„Cos tu celej den dělal?!“

„Vypral jsem jednu ponožku, vrkú.“

„Kde mám večeri? Po celým dnu v práci bych předpokládala, že aspoň uděláš jídlo!“

„Neměl jsem čas, pral jsem tu ponožku, vrkú.“

„Kecáš.“

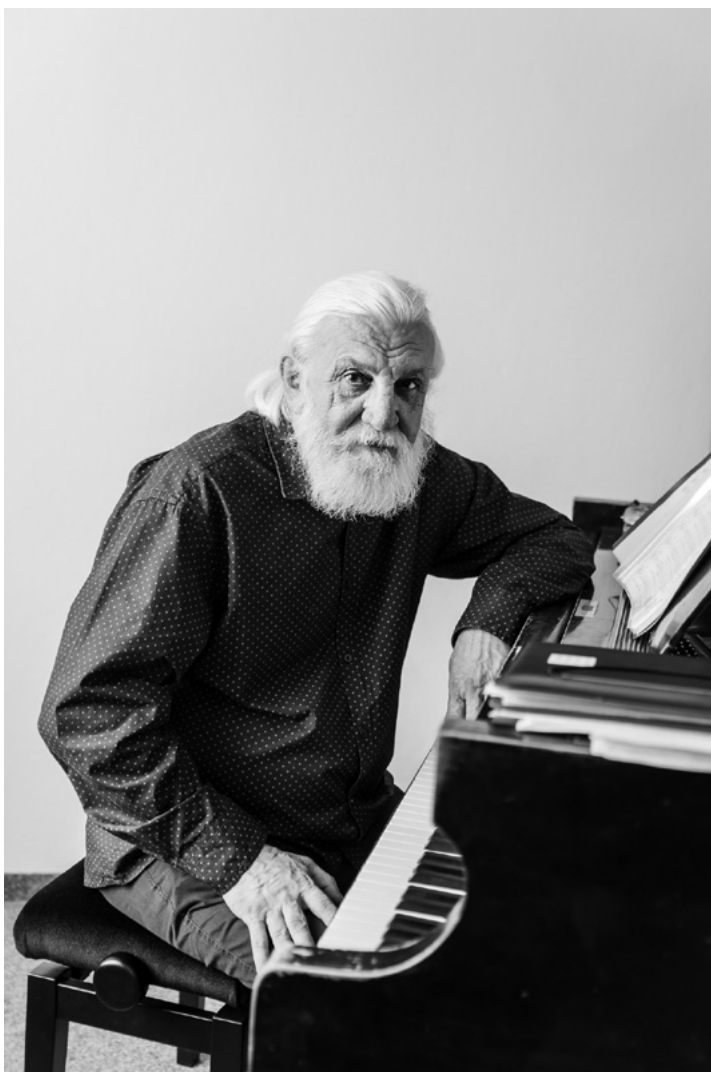
„Kecám. Napsal jsem o výstupech z dílen. Vrkú!“

ÁÁÁÁÁÁÁÁÁÁ

Nekrvácí mi uši?

Nekrvácí mi oči?

Autor je miláček, vrkú.

Indický horoskop

Mesha/Méš (21. března – 20. dubna)

Zkuste slam poetry, zadaří se!

Vrishabva/Vršabha (21. dubna – 21. května)

Vy dnes raději nezkoušejte vůbec nic.

Mithuna (22. května – 21. června)

Nehovořte se psy v sepsi. V skepsi.

Karkata (22. června – 22. července)

S výbušninami zacházejte opatrně.

Sinha (23. července – 22. srpna)

Bud'te ostražití, nebo vás semele hříšný smích!

Kanya/Kanjá (23. srpna – 22. září)

Získáte slávu v uměleckých kruzích. Především na Západě.

Tulá (23. září – 23. říjen)

Ondřej B. Vinš se s vámi rád potulí.

Vrischika/Vrščika (24. říjen – 22. listopad)

S tak blbým znamením vás nic dobrého nečeká.

Dhanus (23. listopad – 21. prosinec)

Hlídejte si pozadí.

Makara (22. prosinec – 20. leden)

Lenost, flegma a alkohol jsou lékem na všechny společenské nešvary.

Kumbha (21. leden – 20. únor)

Pán vás spasí. Ya.

Mína (21. únor – 20. březen)

Na dotek budete reagovat podrážděně.

RYZE AVANTGARDNÍ PRAVIDELNÁ OBČAS RÝPAVÁ TISKOVINA!
ČÍSLO SEDMÉ 20. ROČNÍK 7. 7. 2018

Redakce: Tomáš Blatný, Marie Feryna, Bohdan Heblík, Jan Henryš, Ondřej Chaloupecký, Tomáš Chaloupecký, Šárka Kadavá, Ema Kouřilová, Kateřina Matušítková, Jana Plavec, Martina Rybová, Matěj Senft, Eva Soukeníková, Ondřej B. Vinš, Lucie Vondrysová
Všechny fotografie tohoto obšfávníku s láskou fotografuje © Jana Plavec.
Vychází v Sobotce během 62. ročníku festivalu Šrámkova Sobotka, od 1. do 7. 7. 2018.
Cena 15 Kč.

Vydává spolek SPLAV!,
U Studánky 5, 170 00 Praha 7,
IČ 26674122. MK ČR E 15812

Časopis *Raport!* vychází za finanční podpory Státního fondu kultury.
raport.redakce@gmail.com

CC BY-NC-ND 4.0